

Förklaring av vanliga ord i Min vårdplan

I mötet med vården kan det hända att du möter ord och begrepp du inte känner igen. Nedan förklaras av några av de vanligaste begreppen.

Adjuvant behandling

Tilläggsbehandling, till exempel efter operation

Anestesi

Narkos

Antikroppsbehandling

Samlingsnamn för olika läkemedel som kan blockera tillväxt hos vissa typer av cancerceller

Benign

Godartad

Biopsi

Vävnadsprov som undersöks i mikroskop av patolog

Central venkateter/CVK

Tunn slang i ett av kroppens större blodkärl på halsen eller under nyckelbenet, för att kunna ge läkemedel, blod eller näring direkt i blodet

Cytologi

Cellprov

Cytostatika

En grupp läkemedel som dödar eller hindrar tillväxten av cancerceller

Datortomografi/DT

Röntgen som skapar mycket detaljerade bilder av kroppens organ, kallas även skiktröntgen eller CT

Dränage

Tunn slang som avleder vätska ut ur ett sår

Endokrin behandling

Antihormonbehandling, läkemedel vid behandling av vissa cancersjukdomar

Fatigue

En särskild trötthet som inte går att vila sig ifrån. Fatigue kan uppstå i samband med cancersjukdom och behandling

Fotokemi

Behandling av cancertumör med speciellt läkemedel och laserljus

Gray/Gy

Enhet för att mäta strålningsdos

Ileostomi

En kirurgiskt gjord öppning på magen där en del av tunntarmen är uttagen och leder avföring ut ur kroppen

Intravenös

I ett blodkärl

Isotopinjektion

Injektion med radioaktivt spårämne för att identifiera vilken lymfkörtel som ska opereras bort

Kolostomi

En kirurgiskt gjord öppning på magen där en del av tjocktarmen är uttagen och leder avföring ut ur kroppen

Koloskopi

En undersökning som visar om det finns några sjukliga förändringar på tjocktarmens insida. Undersökningen görs med ett koloskop dvs. en böjlig slang med en kamera längst fram (fiberoptik). Man kan även ta vävnadsprover via koloskopet

Komplementär och alternativ medicin/KAM

Ett samlingsnamn för ett stort antal olika metoder som oftast inte finns tillgängliga inom ramen för den vanliga hälso- och sjukvården

Lambå

Hud/muskel/ben som flyttas för att täcka ett operationsområde

Lilla bäckenet

Det skålformiga utrymmet längst ner i buken där urinblåsan, livmodern, slidan och ändtarmen finns

Lymfkörtlar

Körtlar anslutna till lymfbanor längs blodkärlen

Lymfödem

Ansamling av lymfvätska i en kroppsdel som gör att kroppsdelens svullnar

Malign

Elakartad

Malignitetsgrad

Anger hur aggressiv canceren är

Magnetkameraundersökning/MR

Undersökning som ger detaljerade bilder av kroppens organ, utförs med hjälp av ett magnetfält och radiovågor

Metastas

Dottertumör, cancertumör som bildats utifrån den första cancertumören

Multidisciplinär konferens/MDK

En konferens där olika specialister träffas, diskuterar och tar fram förslag på bästa behandling

Neoadjuvant behandling

Behandling innan operation för att få en tumör att minska i storlek

Neuropati

Känslbortfall, stickningar i händer och fötter

Onkologi

Läran om tumörsjukdomar

Palliativ

Symtomlindrande

Palpabel

Som går att känna med händer och fingrar

Patologisk anatomisk diagnos/PAD

Sammanfattande iakttagelser utifrån mikroskopisk undersökning av vävnadsprov

Perifer venkateter/PVK

En tunn slang som läggs in i ett ytligt blodkärl, för att kunna ge läkemedel, blod eller näring direkt i blodet

Perifert inlagd centralvenkateter/PICC-line

En tunn slang som förs in i ett av kroppens större blodkärl via ett mindre kärl på överarmen, för att kunna ge läkemedel, blod eller näring direkt i blodet

Perkutan endoskopisk gastrostomi/PEG

En tunn slang för näringstillförsel, via bukväggen in i magsäcken

PET-CT

En röntgenundersökning som använder en radioaktiv substans för att ge information

Postoperativ

Efter operationen

Preoperativ

Före operationen

Primärtumör/ Modertumör

Den ursprungliga tumören, där cancercellerna först uppstod

Recidiv

Återfall

Rehabilitering

Återställande av förlorad, eller bevarande av, befintlig funktion

Rektoskopi

En undersökning som visar om det finns några sjukliga förändringar på ändtarmens insida. Undersökningen görs med ett rektoskop. Det är ett tunt, ihåligt rör försett med lampa och förstoringsglas. Genom röret kan man även ta vävnadsprover

Retrograd ejakulation

Utlösningen/sperman kommer inte ut, utan hamnar i urinblåsan

Subkutan venport/SVP

Liten dosa med en slang som opereras in under huden och som har förbindelse med ett av kroppens större blodkärl, för att ge läkemedel, blod eller näring direkt i blodet

Tumör

Svulst. Kan vara godartad (benign) eller elakartad (malign)

Ultraljud

Undersökning med ljudvågor som ger en bild av organ och vävnader

Urostomi

En bit av tunntarmen som kopplas ur tarmkanalen för att leda urinen ur kroppen

Vårdprogram

Riktlinjer som anger hur patienter med en viss sjukdom ska vårdas på bästa möjliga sätt, bygger på forskning, kunskap och samsyn inom vården